

МИКА

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Заглавие. Книгата е кръстена на пророка, чието послание носи. Михей (Евр.

Мика) е съкратена форма на Микая, което означава „Кой е като Яхве?“ На еврейски, както и на английски, книгата е шеста в реда на Малките пророци. В LXX тя е трета, след Амос и Осия, вероятно поради размера си.

2. Авторство. Михей е наричан „морастит“ – термин, използван за човек, който вероятно е дошъл от село Морешет-гат, за което се смята, че се намира в южната част на Юдея, към Филистия. Той не бива да се бърка с Михей, син на Имла, който е пророкувал в дните на Ахав (3 Царе 22:8–28). Не се знае нищо за пророка, освен това, което е разкрито в самата книга. Фактът, че името на баща му не се споменава, може да подсказва, че е бил човек от скромен произход. Несъмнено е бил юдеец, както може да се заключи от факта, че споменава само царете на Юдея (Михей 1:1). Той е бил по-младият съвременник на Исаия и на Осия, и двамата от които са започнали служението си по време на царуването на Озия, предшественика на Йотам (Исаия 1:1; Осия 1:1). Преданието разказва, че той е починал мирно на мястото на раждането си в ранната част на царуването на Езекия преди падането на Самария.

Езикът на Мика е поетичен, ритмичен и премерен. Стилът му може да се припише на издават селски произход, доколкото са груби, прости и откровени. Пророкът е известен с честата си употреба на фигури на речта и играта си на думи. Той е смел, строг и безкомпромисен в справянето с греха, но същевременно с нежно сърце, изпълнен със съжаление и скръб по дух, любящ и състрадателен.

3. Историческа обстановка. Михей, както и Исаия, продължил пророческото си служение в критичния период на втората половина на 8 век пр.н.е., когато Асирия била доминиращата световна сила. В собствената си страна Йотам, царят на Юда, когато започнал пророческото си служение, „правил това, което било право пред Господа“, въпреки че народът на неговото царство „все още принасял жертви и кадил по високите места“ (4 Царе 15:34, 35). Ахаз, синът и наследникът на Йотам, стигнал до крайности в идолопоклонството, дори изгаряйки „децата си в огъня, според мерзостите на езичниците“ (2 Лет. 28:3). Той не се поколебал да пренареди и промени медния олтар за всеизгаряне и умивалника, и да постави в рамките на свещения храм идолопоклоннически олтар, който видял в Дамаск (4 Царе 16:10–12, 14–17). Тези и други нечестиви действия срещу истинското поклонение на Господа направили Ахаз вероятно най-идолопоклонническият цар, царувал над Юдея.

По време на този духовен упадък сред жителите на Йерусалим и Юдея, Михей упражнявал пророческото си служение. Съдържанието на неговата книга излага моралните и религиозни условия сред хората по време на споменатите царувания.

Това идолопоклонство се утежняваше от компромисното отношение, което мнозина заемаха, спазвайки външно традиционните форми на поклонение на Господа, докато едновременно с това следваха идолопоклонническото си поклонение и практики. Господните свещеници бяха в отстъпническо състояние. Те одобряваха езичеството, за да запазят популярността си сред хората, и вместо да защитават бедните от хищническите богаташи, самите те бяха обзети от алчен дух. Имаше много лъжепророци, които се подмазваха на хората, като ги уверяваха, че предстоят добри времена, докато се присмиваха на заплахата от наказания, които истинските Господни пророци предричаха, че със сигурност ще произтекат от умножаващите се прегрешения на нацията. Тези лъжепророци допълнително приспиваха хората в смъртоносен духовен

като успокояваха страховете си с измамната доктрина, че тъй като потомците на Авраам са специалният Божи народ, те могат да бъдат сигурни, че Господ никога няма да ги изостави.

Благородниците и водещата класа се бяха отдали на луксозен живот. В пламенното си желание за благата на живота, те станаха безскрупулни и жестоки в отношенията си със селяните. Алчността им смазваше бедните с прекомерни изисквания и ги лишаваше от законните им права.

Както понякога и за щастие се случва, лош владетел е последван от син, който става добър владетел. Езекия, който наследи Ахаз, беше толкова предан на Бога, колкото баща му беше предан на идолите. „Той се уповаваше на Господа, Бога Израилев, така че след него нямаше никой като него между всичките царе на Юда, нито пък преди него“ (4 Царе 18:5). Той решително се зае да премахне отстъпничеството на баща си, да реформира моралното и духовно състояние на Юда, да премахне идолопоклонството и да върне народа си към истинското поклонение на Господа. В това той беше подкрепен от Михей. Горчивата борба, която човекът от Морешет-гат водеше през по-голямата част от живота си, за да посее семената на истината върху почти неплодната почва на сърцата на своя народ, започна да дава плодове. Реформацията характеризираше царуването на Езекия.

4. Тема. Преобладават две основни теми: (1) осъждането на греховете на народа и последвалото наказание в плен, и (2) избавлението на Израел и славата и радостта на месианското царство. В цялата книга на Михей се редуват заплахата и обещание, съд и милост.

Пророчествата на Михей и Исаия имат много общо. Доколкото двамата пророци са били съвременници и следователно е трябвало да се справят с едни и същи условия и теми, лесно можем да разберем защо думите и посланията им са били толкова често сходни.

Въпреки че в началните думи на книгата си Михей ни разказва какво „видя за Самария и Йерусалим“, пророчеството му се отнася повече до Юда, отколкото до Израел. Въпреки че десетте племена се бяха отделили от Юда и от Йерусалим, центърът на поклонението на Господа, те все още бяха Божи народ и Бог се стремеше да възстанови верността им към Него.

5. Очертание.

I. Национална вина и корупция, 1:1 до 3:12.

A. Въведение, 1:1–4.

B. Съдът над Израел и Юдея, 1:5–16.

B. Заплахи към князе и лъжепророци, 2:1 до 3:11.

Г. Разрушението на Сион и Храма, 3:12.

II. Месианската епоха и нейните благословии, 4:1 до 5:15.

A. Славата на планината на Господния дом, 4:1–5.

B. Възстановяването и съживлението на Израел, 4:6–10.

B. Победата на Сион над враговете му, 4:11–13.

Г. Раждането и силата на Месията, 5:1–4.

Д. Победа над противниците, 5:5–9.

Е. Премахването на идолопоклонството, 5:10–15.

III. Наказание за грях и надежда в покаянието, 6:1 до 7:20.

A. Божият спор поради неблагодарност, 6:1–5.

B. Послушанието е по-важно от жертвата, 6:6–8.

B. Божествено порицание и заплахата с наказание, 6:9–16.

Г. Покаянието и изповядването на вярата на Израел, 7:1–13.

Д. Молитва за възстановяване и Божието уверение, 7:14–17.

Е. Божията милост и вяност са възхвалявани, 7:18–20.

ГЛАВА 1

1 Михей изявява Божия гняв срещу Яков заради идолопоклонството. 10 Той увещава траур.

1. Словото Господне. Вижте върху Йеремиа 46:1.

Моращанин. Жител на Морешетгат (ст. 14), село, за което се смята, че се намира в низината на Юдея, на около 34,4 км югозападно от Йерусалим, сега наречено Тел ей-Юдеида. Името Морешетгат означава „владение на Гет [или „лозе“]“.

В дните на Йотам. Вижте стр. 1011. Исаия, Осия и Амос започнали да пророкуват малко преди Михей, по време на царуването на Озия, бащата на Йотам (Ис. 1:1; Осия 1:1; Амос 1:1). Споменатите царе са тези на Юда, несъмнено защото мисията на Михей била насочена специално към южното царство Юда. Въпреки това, подобно на Амос (вижте стр. 953), той също пророкувал срещу северното царство Израел.

2. Всички вие, хора. Целият свят е призван да стане свидетел на божествените съдби срещу Самария и Йерусалим. В съдбата на Божия избран народ хората могат да прочетат съдбата на всички народи, които отказват да следват божествения план (вижте П.К. 364; вижте върху Дан. 4:17).

Неговият свят храм. Сравни Авак. 2:20.

3. Господ идва. Стихове 3, 4 представят грандиозно и ужасяващо фигуративно описание на идването на божествения съд върху Самария и Йерусалим. Сравни Исаия 26:21.

Неговото място. Тоест, „неговият свят храм“ (ст. 2).

Високи места. Образно, Бог е представен като слизащ и ходещ по върховете на планините и хълмовете (виж Амос 4:13).

4. Ще се разтопи. Пришествието на Господа често е представяно като съпроводено чрез конвулсия на природата (виж Съдии 5:4, 5; Пс. 97:4, 5; виж върху Пс. 18:7, 8). Най-страшни катаклизми във физическия свят ще предшестват и ще съпътстват второто пришествие на Христос (Мат. 24:29; Откр. 16:18–21; ВБ 636, 637).

5. Прегрешението. Стихове 5–7 описват наказанието, което ще сполети северната част на света. царство Израел заради греховете му.

Яков. Името тук означава десетте племена, които съставляват „дома Израилев“, както е видно от следващото изречение.

Самария. Като столици съответно на Израел и Юдея, Самария и Йерусалим се превърнали в центрове на идолопоклонство и беззаконие. Самария била построена от нечестивия Амри; и синът му Ахав, който последвал стъпките му, издигнал в нея храм на Ваал (вижте 1 Царе 16:23–33). За описание на Самария вижте 1 Царе 16:24.

Високи места. В LXX тук се казва: „Какъв е грехът на дома Юдов?“. Това четене осигурява по-добър паралелизъм с предходния ред: „Какво е прегрешението на Яков?“. Ако трябва да се запази „високи места“, има очевидна препратка към езическите капища и светилища, издигнати на възвишения, където жителите на Юдея са практикували идолопоклонството си (вижте 1 Царе 14:22–24; 15:9–15; 22:43; и др.). Езекия е първият от юдейските царе, който напълно изчисти земята от тези центрове на идолопоклонство (вижте върху 2 Царе 18:4).

Очевидно настоящото пророчество на Михей е предшествало тази реформация.

6. Аз ще направя. Бъдещето време показва, че разрушението на Самария, което се е случило през 6-тата година от царуването на Езекия, все още не е било осъществено (4 Царе 18:9–11).

Купчина. Евр. 'i, „купчина руини“.

Насаждения. Или „места за засаждане“. Самария ще бъде унищожена дотолкова, че на нейно място да се отглеждат лозя.

Излейте водата. Самария се намирала на хълм с плосък връх и стръмни склонове (вижте 1 Царе 16:24).

Откривам. Буквално „разкривам“, „разкривам“ или „оголявам“.

7. Смазан на парчета. Сравни 2 Лет. 34:3, 4, 7.

Наема. От еврейската дума „етнан“, дума, често използвана във връзка с наемането на блудница (виж Втор. 23:18; Ез. 16:31, 34; Осия 9:1). Значението на тази част от стиха не е ясно.

Тя събра. Обектът „то“ е предоставен. Може би „тях“, тоест, изваяните идоли и идолите трябваше да бъдат заменени. Те бяха придобити чрез „наемане от блудница“. Проституцията се е извършвала в някои езически храмове като част от поклонението на богинята на плодородието.

Те ще се върнат. Точното значение на това изречение не е ясно. Езикът е силно поетичен и вероятно трябва да се избягва прекалено буквалният превод. Общото значение на пасажа изглежда ясно. Самария ще претърпи загуба на това, на което се е уповавала.

8. Ще ридам. Тоест, за да споleti Самария съдбата, чието настъпване би представлявало заплаха и за сигурността на Юдея.

Съблечен. Евр. шелал, „бос“.

Гол. Евр. „аром“, обозначаващо или пълна голота, или полуголо състояние.

Михей се представя не само като оплакващ, който сваля горните си дрехи, но и като пленник, който е напълно съблечен и отведен гол и ограбен (вижте Исая 20:2, 3).

Драconi. Евр. tannim, „чакали“. Преводът „драconi“ изглежда е възникнал от объркване на таним с танин, правилно „змия“ или „чудовище“. Чакалът е известен с тъжния си зов.

Сови. Евр. benoth ya'anah, смята се, че представляват щрауса. Тази птица издава тъжен, жален зов.

9. Нейната рана. Буквално „нейните рани“, въпреки че LXX и сирийският превод използват единствено число.

Неизлечимо. Денят на благодатта на Самария беше отминал. Народът беше напълнил чашата си с беззаконие. Сметката беше затворена. Беше време за служението на божествения гняв (виж РК 364).

Към Юда. Юда също беше виновен (ст. 5) и щеше да получи наказанието си.

10. Заявете. Стихове 10–16 представляват оплакване за съдбата, която ще споleti Юда. Уводното изречение е взето от оплакването на Саул на Давид (2 Царе 1:20).

Гет. Един от петте главни града на филистимците. Местоположението му е неизвестно. Защото За предложени места вижте 4 Царе 12:17. Разрухата на Юда не е трябвало да бъде провъзгласена в този вражески център. На еврейски език думата за Гет е приблизително по звук до думата за „провъзгласявам“. Много учени смятат, че тук има умишлена игра на думи, която може да се възпроизведе по следния начин: „Не го разказвайте в града за разказване“. Такива игри на думи са често срещани в еврейската поезия.

Не плачете. Някои предлагат друга игра на думи в това изречение, която те възпроизвеждат по следния начин: „Плач в града на плача“. Такова тълкуване може да се получи само от

промяна на еврейския текст. В еврейския не се споменава името на град, но тъй като всички останали изречения в контекста го правят, някои смятат, че тук е било предвидено едно. Предполага се, че Васа или Vochim, от корена bakah, „да плача“, е било предложено.

Дом на Афра. Или, по-пълно транслитерирано, „Бет-ле-афра“, може би е-

Тайибе близо до Хеврон. Афра произлиза от еврейски корен, означаващ „прах“. Учените предлагат друга игра на думи, която може да се възпроизведе по следния начин: „Валяй се в прахта в Града на праха“.

11. Сафир. Името означава „красив“. Местоположението е несигурно. Някои имат предполага Khirbet el-Kôm, около 83/8 мили. (13,4 км.) от Хеврон.

Заанан. Вероятно идентичен със Зенан, споменат в Исус Навин 15:37, град в Шефела на Юдея.

В траур. Еврейският език на този пасаж е неясен. RSV свързва това фраза със следното: „Воплите на Вет-Езел ще ви отнемат мястото му.“ Значението обаче остава неясно.

Бет-Езел. Вероятно Деир ел-Асал близо до Девир в южна Юдея.

12. Марот. Вероятно същото като Маарат (Исус Навин 15:59), близо до Хеврон.

13. Лахис. Град-крепост в Юдея, на около 43,2 км югозападно от Йерусалим. Градът пада под властта на Сенахирим по време на нашествието му в Юдея (вижте 4 Царе 18:14). Барелеф в Британския музей, донесен от Асирия, изобразява обсадата на Лахис (вижте том II, снимка срещу стр. 64). Руините на Лахис сега се наричат Тел-ед-

Дювейр.

Вържете колесницата. Тоест, впрегнете конете в колесницата, за да могат те да побегнат бързо. Тук има друга игра на думи, която е възпроизведена по следния начин: „Впрегни конете в колесниците, жителю на Конеград“. Звученето на думата за Лахис подсказва името „Конеград“.

Началото на греха. Не е разкрито как Лахис стана началото на греха на Юда.

14. Следователно, тук очевидно се говори за Юда.

Подаръци. Евр. shilluchim, „изпращане на подаръци“, като зестра на дъщеря, когато тя е женен (виж 1 Царе 9:16). Пасажът може да означава, че Юда трябва да се откаже от владението на Морешет-гат.

Морешет-гат. Вижте стих 1.

Ахзив. Евр. Акзив, град, за който се смята, че се е намирал в Шефела, или низината, на Юдея, близо до Одолам, вероятно отъждествяван със съвременния Тел ел-Бейда (виж Исус Навин 15:44). Доколкото думата, преведена като „лъжа“, е акзаб, тук има друга поразителна игра на думи: „Къщите на Ахзив [град-лъжа] ще бъдат акзаб [лъжа]“.

15. Мареша. Град в Шефела на Юдея (виж Исус Навин 15:44; 2 Лет. 14:9)

23 1/2 мили (37,5 км) югозападно от Йерусалим, сега идентифициран с Тел Сандахана.

Тъй като е сходно по звучене с еврейската дума morashah, която означава „наследство“, вероятно има друга игра на думи: „И все пак ще доведе наследник, който ще претендира за вашия град-наследство“.

Той ще дойде. Изречението може да се преведе като в RSV „славата на Израил ще дойде в Одолам“. Значението обаче е неясно. Някои смятат, че се отнася до благородниците на Израел, които са търсили убежище на места като пещерата Одолам, където се е скрил Давид (1 Царе 22:1, 2).

16. Оголи се. Символ на траур (виж Амос 8:10). Йерусалим се нарича да скърби за децата си, които са отведени в изгнание.

Пол. Евр. gazaz, „да подстрижа косата“. Изречението е паралелно с „да те направя плешив“.

Орел. Евр. нешър, което се използва за обозначаване както на орел, така и на лешояд. Тук а вероятно е предвиден плешив лешояд.

ГЛАВА 2

1 Срещу потисничеството. 4 Жалба. 7 Укор за несправедливост и идолопоклонство. 12 Обещание за възстановяването на Яков.

1. Горко им. В стихове 1, 2 Михей осъжда несправедливостта спрямо бедните и потисничеството им.

Върху леглата си. Тоест, през нощта те измислят плана, който се надяват да изпълнят на следващия ден (виж Йов 4:13; Пс. 4:4; 36:4). Тези злодеи бяха толкова решени да изпълнят целта си, че веднага щом „зората“ се разсветли, те я отнесоха навън.

Във властта. Те действаха според злия принцип, че „силата прави право“. Когато хората се възползват от властта си, почти сигурно е, че ще злоупотребят с нея. Произходът в LXX, „защото не са вдигнали ръцете си към Бога“, вероятно се дължи на неразбиране на използвания тук еврейски идиом. Думата, преведена тук като „сила“, е 'ел, дума, често превеждана като „Бог“. В този идиоматичен израз обаче изглежда ясно, че има значението „сила“. За други случаи на срещане на идиома вижте Бит. 31:29; Втор. 28:32; Неем. 5:5; Притчи 3:27.

2. Пожелават ниви. Те са били толкова алчни и ненаситни за земни притежания, че алчните им планове са били изпълнявани чрез насилие (вижте 1 Царе 21; Исая 5:8; Осия 5:10; Амос 4:1). В древността продадената земя е трябвало да се върне на първоначалния собственик в годината на юбилея (Левит 25:10, 28). Имотите не е трябвало да се прехвърлят от племе на племе (Числа 36:7).

3. Да измислям ли? Грехът е довел до пренебрежение към семейните отношения. Бог би донесе съд „против това семейство“ на целия народ. Както те замисляха беззаконие, така и Бог щеше „замисли зло“.

Свалете вратовете си. Тяхното наказание ще бъде като тежко, угнетяващо ярем, което те нямаше да могат да се откажат.

Върви надменно. Тоест, с вдигната глава. Гордостта на потисниците ще бъде смирена.

Е зло. Или „ще бъде зло“. Пророкът говори за бъдещия съд, който Бог ще донесе на Своя народ.

4. Притча. Евр. машал, тук вероятно в смисъл на „подигравателна песен“. „В онзи ден“, злото време, споменато в предходния стих, врагът ще използва думите, които Израел използва, за да оплаква бедствието си, като подигравка срещу него (виж Авак. 2:6). Подигравателно представяйки се като измъчените евреи, врагът оплаква факта, че Израел, някога проспериращ, сега е „напълно опустошен“, сведен до разруха и запустение; и че тяхното наследство, „делът на моя народ“, сега е „променено“ и „премахнато“. С други думи, земята Ханаанска, която Бог обеща на потомците на Авраам (виж Бит.

13:14, 15) ще бъде пренесено върху враговете им. Никоя подигравка не боли и не жале повече от шеговитото повторение от друг на думи, използвани за самооплакване.

Отвърщане назад. Евр. шобиб, „отстъпник“ или „отстъпник“. Последното значение кара изречението да се чете като „на отстъпник той разделя нивите ни“. Чрез промяна в еврейския текст RSV гласи: „Сред нашите пленници той разделя нивите ни“.

5. Хвърлете връв. Не е съвсем ясно от кого е казано това и на кого.

Изречението не следва поетичната структура на стих 4 и следователно очевидно не е продължение на подигравката. Вероятно е обръщение на Михей към непокаял се член на тираничната, потисническа висша класа, спомената в стихове 1, 2, или към групата като цяло. Михей информира потисника, че тъй като е постъпил несправедливо със земята на ближния си, той вече няма да има наследство в Израел. Връвта е била измервателният шнур, използван за разделяне на земя (виж Амос 7:17).

6. Не пророкувайте. Значението на този стих е неясно и има много тълкувания. са били предложени. Стихът гласи буквално: „Не пророкувайте вие, те пророкуват, не пророкувайте за тези неща. Обидата няма да се върне назад.“ Думите изглеждат като протест от страна на онези, които са смърдени от Михей.

7. Ти, Който си наречен. Евр. 'amur, от корена 'amar, „да говоря“, следователно „нещо, което се говори“ или „някой, когото се нарича“. Тъй като еврейският език има въпросителна префикс, изречението може да се преведе като „Трябва ли това да се каже, доме Яковов?“ (RSV). Михей смърдя говорещите (ст. 6), че изразяват мисли, чужди на Божия дух.

Стеснен. Буквално „съкратен“. Използвана във връзка с „дух“, думата означава „да бъдеш [или да станеш] нетърпелив“. Тук пророкът смърдя онези, които обвиняват Господа в нетърпение, защото Той дава повод да заплашва народа Си. Това не е така, защото Бог винаги е бил дълготърпелив в отношенията Си с Израел. Когато обаче хората съгрешават, те трябва да очакват да пожънат резултатите от злите си дела (Исх. 34:6, 7).

Неговите дела. Тези наказания и съдби не идват, защото Бог би искал така (Пс. 103:8–14; Ез. 18:25–32). Той е Бог на любовта и се наслаждава в милостта.

Наказанието за Него е „странно дело“, „странно деяние“, защото е чуждо на Неговата природа (Ис. 28:21; Ер. 31:20; Плач 3:32, 33; 1 Йоан 4:7, 8). Михей потвърждава, че нашите наказания са наши собствени „дела“, а не Божии (Ез. 33:11). В този смисъл грешникът е свой собствен наказател (вижте ВБ 36, 37). Както слънцето не може да бъде държано отговорно за сянката, хвърляна от непрозрачен предмет, така и Бог не може да бъде държан отговорен за беззаконието на грешника (вижте Яков 1:13–15).

Вършете добро. Божието слово е добро и изпълнено с благословения за онези, които му се подчиняват (Втор. 7:9–11; Пс. 18:25, 26; 25:10; 103:17, 18; Рим. 7:12; 11:22).

8. Дори напоследък. Буквално „вчера“. Значението на така въведената клауза е неясно. Чрез промяна в еврейския превод RSV гласи: „Но ти се вдигаш срещу моя народ като враг.“

Като враг. Обвинение срещу онези от висшата класа, които се отнасят с обикновените хора хората „като враг“, чрез грабеж и плячкосване. Въпреки че бяха отстъпници и грешници, Бог, от Своята трайна любов, все още нарича Израел „Моят народ“ (виж Исаия 49:14–16; Йоан 1:11).

Робата. Евр. šalmāh, външната мантия, използвана и за покриване на тялото по време на сън. На кредитора не е било позволено да крие салмата от длъжника през нощта (виж Исх. 22:26).

Нежелаещи война. Хората от висшата класа заграбвали тези дрехи от мирните обикновени хора.

9. Жените. Вероятно вдовиците, които е трябвало да бъдат защитени (виж Исаия 10:2).

Изгонвам. Евр. гараш, което във формата, която се среща тук, предава значението на насилствено изгонване. Същата форма на глагола се появява в Бит. 3:24.

Слава моя. Децата биха били лишени от благословиите си, вероятно поради нужда и невежество или чрез продажба в робство и по този начин лишени от дадената им от Бога свобода.

10. Махайте се. Потисниците трябва да бъдат прогонени от земята си, както са прогонили други.

Твоята почивка. Тоест, Ханаанската земя (Второзаконие 12:9; Пс. 95:10, 11).

Замърсени. Заради беззаконията си (виж Лев. 18:25, 27).

Ще те унищожи. Това изречение е неясно в еврейския език. Или земята унищожава, като изгонва жителите си, или нечистотата унищожава онези, които са осквернени с нея.

11. Ако човек. Поради своите беззакония грешниците сред Божия народ не харесваха онези, които порицаваха и осъждаха прегрешенията им. Онези, които намигаха на злото, заемаха отношение на леко безразличие към греха и пророкуваха приятни лъжи, бяха популярните пророци (вижте Йеремия 14:13–15; 23:25–27; Езекиил 13:1–7).

Дух. Евр. руах, означаващо също „вятър“. Оттук и преводът „Ако човек отиде около и плен вятър и лъжи“ (RSV).

Ще пророкувам. Няма нищо, което да заблуждава доверчивите души така, както облеклото с фалшиви учения, облечени в облеклото на Божието Слово (Мат. 7:15; вж. гл. 15:7–9).

Вино. Тези фалшиви гадатели обещаваха материален просперитет и чувствени удоволствия.

12. Съберете се непременно. Михей насочва вниманието си от мнозинството от своя народ, които са тръгнали по пътя на злото, към малцинството, остатъка, който ще влезе в обещанието за възстановяване и избавление след Плена. Така Михей отрече многократното обвинение на лъжепророците, че е неизлечим предвестник на мрак и страдание. Той потвърди с дългосрочен пророчески оптимизъм, че след Плена ще има бъдеще на радост и веселие за онези, които служат на Господа.

Всички вие. Тоест, всички от остатъка. Въпреки че Бог би искал всички Негови изповядващи хора „да бъдат спасени“ (1 Тим. 2:3, 4; вж. Тит 2:11; 2 Петрово 3:9), само малцина, „останалите“, които искрено се отвръщат от греховете си и ходят по пътя на правдата, ще бъдат спасени (вж. Ис. 10:20–22; Йер. 31:7, 8; Ез. 34:11–16; Соф. 3:12, 13). По Божията благодат „много са призвани“, но поради извратеното беззаконие на човешкото сърце, за съжаление, „малцина са избрани“ (Мат. 22:14; вж. Мат. 7:13, 14).

Восра. Град в Едом е носел това име (Бит. 36:33; вж. Ис. 63:1); също така е имало град в Моав, наречен така (Ер. 48:24). Нито един от двата града не изглежда да отговаря на смисъла на пасажа. Промяна в соченето на гласните (вж. Том I, стр. 25, 26) дава четенето „в гънката“, което подходящо се вписва в контекста на еврейския паралелизъм.

Сгънете. Промяна в соченето на гласните дава четенето „пастир“.

Голям шум. Показващ, че остатъкът ще бъде голямо множество.

13. Разбивач. От еврейската дума *paraṣ*, „да направя пролом“, „да пробия“. Паралелизмът на стиха сочи към Йехова, тук показан как разбива всякаква опозиция пред Своя народ.

Разбити. По-добре „разбити“. Пленниците следват своя водач. Преминаването им „през портите“ показва, че са отстранени от земята на изгнанието си.

Техният цар. Същият Господ, който изведе народа Си от египетско робство и по-късно ги освободи от плен, в близко бъдеще ще освободи изкупените от робството и пленничеството на този свят на греха.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

7 1Т 261

10 КОЛ 205; ПК 319

ГЛАВА 3

1 Жестокостта на князете. 5 Лъжата на пророците. 8 Безопасността и на двамата.

1. Главите на Яков. Михей сега осъжда несправедливостта и потисничеството на владетелите и лъжепророците.

Не е ли за вас? Със сигурност тези висши мъже в държавата би трябвало да знаят кое е справедливо и правилно и би трябвало да го прилагат. Обаче, както често се случва, притежателите на власт злоупотребиха с властта си. Колкото по-виден е един човек сред своите събратя и колкото по-важна е работата му, толкова по-широк е обхватът на неговото влияние. Той може да използва това влияние за добро или може да използва известността и властта си, за да насърчава злото.

2. Които мразят доброто. Вижте Амос 5:14, 15; Йоан 3:20; Рим. 1:28–32.

Оскубете. Вместо да бъдете пастири на стадото, за да водите и защитавате овцете, тези водачи бяха касапи на стадото, живеейки от тях (вж. Езекиил 34:2–6).

3. Яжте месото. По този поразителен метафоричен начин пророкът подчертава изключително егоистичната алчност и ненаситност на владетелите в отношенията им с обикновените хора (вижте Пс. 14:4; Амос 8:4).

4. Той няма да чуе. Когато божествената милост бъде упорито отхвърляна и сметката най-накрая бъде приключена, ще бъде безполезно хората да се молят за премахване на наказанията. Хората са имали своя ден на възможност и дори ако им се даде още един шанс, биха продължили своеволния си път.

5. Пророците. В стихове 5–8 Михей осъжда греховете на лъжепророците, които са мамели народа, и произнася Божия съд над тях. Той показва, че са мислили само за себе си и за прехраната си. Заставайки на страната на богатите, те са си затваряли очите за социалното положение на хората. Те не са атакували греховете на времето си.

Хапят със зъби. Сравнението със следващото изречение подсказва, че пророкът може би тук има предвид ядене. Изразът би означавал, че пророците, когато са били подкупвани с храна, са предсказвали благополучието на хората. Тъй като обаче думата, преведена тук като „хапя“ (нашак), винаги се използва другаде в Стария завет за ухапване от змия (Бит. 49:17; Чис. 21:6–9; Прит. 23:32; Екл. 10:8, 11; Ер. 8:17), някои смятат, че тук се има предвид отровата, изхвърлена от лъжепророците, когато са пророкували: „Мир; и нямаше мир“ (Ез. 13:9, 10; вж. Ер. 8:11; 14:13, 14). Такава фалшива утеха само е впръскала в измамената душа отровата на бедствието и смъртта.

В устата им. Тези лъжепророци стават враждебни към онези, които не ги подкупват.

6. Затова нощ. Тези думи за заплахата от бедствие са адресирани или до лъжепророците, или до владетелите. Михей ги информира, че във времето на тяхната беда няма да дойде пророчество, което да ги води (виж 1 Царе 28:6; Плач на Иер. 2:9).

Слезте долу. Денят на страшния съд ще разкрие лъжливостта на предсказанията за мир. Слънцето на техния просперитет и влияние щеше да залезе.

7. Засрамете се. Защото предсказанията им за мир се оказаха измамни. Устни. Или „мустаци“. Покривалото е било знак за траур и срам (виж Лев. 13:45; Езекиил 24:17, 22).

8. Пълен със сила. За разлика от лъжепророците, които следваха „собствения си дух“ (Езекиил 13:3), Михей е бил ръководен „от духа Господен“ (виж 2 Царе 23:2; 1 Петрово 1:10, 11; 2 Петрово 1:20, 21). Можем да анализираме тройния му дар по следния начин: Той е бил изпълнен с (1) сила да провъзгласява божественото послание, така че то да достига със сила върху слушателите (виж Лука 1:17; Деяния 1:8); (2) разум и познание за справедливостта и правдата на Бога, което е правило думите му правилни и справедливи; (3) мощ и смелост да предава божествените послания въпреки всякаква опозиция (виж Исаия 50:7-9; Йеремиа 1:8, 17-19; 15:20; 2 Тим. 1:7). Колко противоположно е било служението на Михей от това на самопровъзгласилите се, измамни, подлизурски и служещи на времето лъжепророци, които са наричали „злото добро, а доброто зло“ (Исаия 5:20).

9. Вие, глави. Стихове 9-12 накратко преглеждат беззаконието на управниците, свещениците и пророците и обявяват предстоящото разрушение на Сион и неговия Храм. Пророкът безстрашно осъжда онези, които би трябвало да бъдат водачи в праведност, за тяхното отхвърляне на „съда“ и изопачаване на „всякаква справедливост“. Онези, които би трябвало да бъдат примери за чистота, защитници и пазители на справедливостта и честността, се подиграваха със законите на Бога и човека.

10. С кръв. Чрез изнудване, грабеж и съдебни убийства (вижте 1 Царе 21; Йеремиа 22:13-15; Амос 5:11).

11. За награда. Вместо да раздават безпристрастно правосъдие, съдиите приемаха подкупи за благоприятни решения срещу беззащитните бедни (вж. Ис. 1:23; Езек. 22:12), практика, строго забранена от Закона (вж. Изх. 23:8; Втор. 16:18-20).

Срещу заплащане. Свещениците, луди по парите, получавали дарове, надхвърлящи обичайната им издръжка (Числа 18:20-24), и несъмнено предоставяли наставления, благоприятни за щедрия търсещ. По този начин тези отстъпнически свещеници покварили свещения си сан, като го превърнали в средство за осигуряване на печалба. По подобен начин пророците, „срещу пари“, предоставяли подходящи „откровения“ за онези, които били склонни да платят за тях. Те били измъчвани от духа на Валаам, „който обичал заплатите на неправдата“ (2 Петрово 2:15; вж. Юда 11).

Те се навеждат. Докато са се занимавали с това нечестие, магистратите, свещениците и лъжепророците са твърдяли, че са поклонници на Йехова. Тяхната религия е била формална и се е задоволила да замени външната конформизъм с вътрешна праведност и истина. Те са се заблуждавали, мислейки си, че понеже имат Йерусалимския храм, имат гаранция за божественото присъствие и благоволение, както и защита срещу вреда (виж Исаия. 48:1, 2; Йеремиа 7:1-15).

12. Сион. Първоначално името на йевусейската крепост (2 Лет. 5:2; вж. 2 Царе. 5:7), но по-късно е приложено към целия източен хребет и поетично към целия град Йерусалим (виж върху Пс. 48:2).

Орана. Фигура на пълното ѝ унищожение. Според Йер. 26:17-19 пророчеството е дадено в дните на Езекия. Предсказанието буквално се изпълни през 586 г. пр.н.е.

Купища. Сравнете Неем. 2:17; 4:2; Йер. 9:11.

Високи места. Или „гористи височини“. Някогашната гъмжина на морето Мория щеше да стане пуста като върха на планина.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

9-11 ГК 26

10 ГК 27

10, 11 РК 322

12 ГК 27

ГЛАВА 4

1 Славата, 3 мирът, 8 царството, 11 победата на църквата.

1. В последните дни. Михей 4:1-3 е практически идентичен с Исая 2:2-4 (вижте коментарите (там). Разликите са незначителни, като например транспонирането на термините „хора“ и „народи“ и добавянето в Михей на израза „далеч“ и на думата „силен“. Някои от словоредата и промените в вербалните преводи в KJV представляват просто разлики в превода, като еврейският текст в тези случаи е един и същ. Например, четенията „ела“ (Михей 4:2) и „отиди“ (Исая 2:3) превеждат идентичната еврейска дума, халак.

Халак означава едновременно „да идвам“ и „да си отида“, а изборът на значение зависи от разбирането на контекста от страна на преводача.

Не може да се определи дали Михей е цитирал Исая или Исая Михей, дали и двамата цитира по-ранен вдъхновен източник или дали всеки от тях е бил пряко и независимо вдъхновен, докато е писал този пасаж. Двата са били съвременници (Михей 1:1; Исая 1:1).

След произнасянето на гибелта над Сион (Михей 3:12), Михей рязко се обръща към обещания за възстановяване. Този пасаж принадлежи към онези старозаветни изявления, които „съдържат голямо насърчение“ (СТ 455, 456) за църквата днес, както са съдържали и за хората, до които първоначално са били адресирани.

4. Под лозата си. Символ на изобилие и сигурност (вижте 1 Царе 4:25; Исая 65:17-25).

Говори. Славното обещание беше потвърдено по този начин. То беше сигурно поради факта, че Божията репутация беше негова гаранция.

5. Неговият бог. На този етап от възстановяването езичниците все още не са обърнати във вярата. По-късно, според божествения план, мнозина ще бъдат спечелени за поклонението на Бога на Израел (виж стр. 29).

6. Халтет. Евр. сала, „да куца“, „да куца“. Израел в изгнание е сравнен с разпръснатото стадо овце. Стихове 6, 7 изобразяват Божия план за остатъка от Израел. Надеждата е била, че религиозно възраждане ще завладее редиците на изгнаниците и че израилтяните най-накрая ще приемат божествената си съдба. Михей предсказва славните резултати от такова възраждане. За съжаление, провалът на евреите е направил невъзможно изпълнението на тези събития по отношение на буквалния Израел. Целите на Небето сега ще бъдат постигнати чрез духовното семе, християнската църква (Гал. 3:7, 9, 29). Обърнатите във вярата от всички народи ще бъдат събрани в духовното царство на благодатта, което при второто пришествие на Христос ще стане царство на славата (виж стр. 28-30).

8. Кула на стадото. Евр. мигдал-едер. Името се появява в Бит. 35:21 като „кула“ на Едар, неизвестно място, където Яков е разположил лагер по време на пътуването си от Падан-Арам до Хеврон. Често срещани са били наблюдателни кули, от които пастирите са пазели стадата си (4 Царе 18:8; 2 Летописи 26:10). Пророкът може би е имал предвид образа на Йерусалим като наблюдателна кула, от която Яхве е стоял на стража над Своя народ. За месианското значение вижте Йер. 4:7.

Здрава крепост. Евр. „офел“, буквално „подутина“, „хълмче“. Името „офел“ се е прилагало към северната част на югоизточния хълм на Йерусалим (2 Лет. 27:3; 33:14; Неем. 3:26, 27).

Първото владение. Или „предишното владение“. Вероятно алюзия предимно към слава, която беше под управлението на Давид и Соломон. В по-широк смисъл и по начина, по който това предсказание ще се изпълни, пасажът се отнася до възстановяването на „първото владичество“, което беше временно загубено в резултат на прегрешението на Адам (виж върху Михей 4:6; Пс. 8:6; виж стр. 26–30).

9. Защо плачеш? Преди наладата от благословиите, предсказани в стихове 1–8, ще дойде мъката на Пленничеството. Преди короната щеше да бъде кръстът; преди усмивките – сълзите.

Няма цар. Това се изпълни, когато Йоахин и Седекия бяха взети в плен (4 Царе 24; 25).

Съветник. Тук се използва като синоним на „цар“. Коренът на еврейската дума за цар, малак, в академската си форма малаку, означава „съветвам“, „да съветвам“.

Родилни болки. Образът на родилните болки се използва в Писанията, за да опише скръбта, мъка и изненада (Ис. 13:8; Йер. 6:24; 50:43; Осия 13:13; 1 Сол. 5:3).

10. Бъдете в болка. С оглед на предстоящия плен.

Излезте. Вещение за приближаващия плен. Юдеите ще бъдат принудени да напуснат Йерусалим, да живеят в откритата земя, „на полето“, докато са на път за Вавилон. Исая, съвременникът на Михей, също предсказва завладяването на Юдея от Вавилон (виж Исая 39:3–8).

Избавен. Частично изпълнение на това предсказание очевидно се е случило през 536 г. пр.н.е. при Кир (виж Ездра 1:1–4; Йер. 29:10) и впоследствие при Артаксеркс. Завърналите се обаче не са били духовно възрождените хора, които дисциплината на изгнанието и наставленията на пророците са били предназначени да създадат. Следователно славната перспектива, изобразена в Михей 4:1–8, не е била осъществена от онези, които са се завърнали в земята на Юдея след вавилонския плен (виж ст. 6).

11. Много народи. Ако народът на завърналите се от изгнание се беше радвал на просперитета, изобразен в стихове 1–8, щеше да се породи противопоставяне. Околните народи щяха да се опитат да смажат процъфтяващия народ, но Бог щеше да се намеси, за да избави Своя народ (вижте върху Езекиил 38:1; Йоил 3:1).

12. Те не знаят. В съпата си самозаблуда те не осъзнават, че не вършат унищожението на Сион, а своето собствено.

Под. Тоест, гумно, често срещана фигура (Ис. 41:15; Йер. 51:33; Ав. 3:12; вижте Йоил 3:14 за възможността за превод на „долина на решението“ като „долина на вършитбата“; вж. Откр. 14:17–20).

13. Станете. Божият народ е представен под образа на воловете, когато вършат житото (виж Втор. 25:4; срв. Ис. 41:13–16).

Твоят железен рог. Вероятно допълнителен символ на разрушение. Докато волът пробжда своя жертви, за да може Израел да унищожи враговете си.

Копита. Зърното се вършеше от воловете, които тъпчеха снопите на гумно. Понякога зад воловете се влачеше претеглена шейна. Металните копита значително улесняваха процеса на вършеене.

Аз ще осветя. LXX и Таргумите гласят: „Ще осветиш.“ Печалбите от войната не трябвало да се използват за лично възвеличаване, а да бъдат посветени на Господа и да се използват за напредъка на Неговото царство.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

2 СТ 455

8 АН 540; GC 484, 674; PK 682; PP 67; SR 430

10–12 Изд. 181; П.К. 538

ГЛАВА 5

1 Раждането на Христос. 4 Неговото царство. 8 Неговото завоевание.

1. Събери се. Йерусалим е задължен да свика войските си с оглед на приближаващата опасност. Той е наречен „дъщеря на войските“, вероятно заради концентрацията на събраните там войски. LXX предава първата част на стиха така: „Сега дъщерята на Ефрем ще бъде напълно оградена“, което тълкуване е до голяма степен последвано от RSV: „Сега си ограден със стена“.

По бузата. Една от най-големите обиди (виж 1 Царе 22:24; Йов 16:10; Мат. 26:67, 68). Пророчеството е месианско и предсказва отношението, което Месията ще получи от ръцете на Неговите врагове. На еврейски този стих е прикрепен към гл. 4.

2. Витлеем. За значението вижте Бит. 35:19. Град на 8,4 км южно от Йерусалим, съвременният Бейт Лахм. Градът е бил наричан още Ефрата (Бит. 35:19; вж. Рут 4:11) и Витлеем-Юда, несъмнено за да го разграничат от Витлеем в Завулон (Исус Навин 19:15, 16). Витлеем е родното място на Давид (1 Царе 16:1, 4; вж. Лука 2:11).

Хиляди. Евр. „алафим“, което може да определя племена или кланове от числена гледна точка от гледна точка. Оттук идва и преводът „кланове“ (RSV). „Малък“ може да се отнася или до клана, представен от жителите на Витлеем, или евентуално до самия град, който никога не е имал голямо значение.

Ще излезе ли той? Юдеите разпознали това пророчество като месианско и в отговор на въпроса на Ирод къде трябва да се роди Месията, цитирали този пасаж от Михей (Мат. 2:3–6; вж. Йоан 7:42).

Излизане. Евр. moša'oth, множествено число на mosa'ah, от корена yaša', „да излизам“. Не е съвсем ясно какво точно се има предвид под този термин. Тъй като Месията е представен тук като цар, някои смятат, че става дума за цар, изпълняващ царска функция. Други виждат препратка към различните старозаветни явявания на Христос, като например на Авраам (Битие 18) и Яков (Битие 32:24–32).

От вечността. Михей ясно излага предсъществуването на Този, който е трябвало да се роди във Витлеем. „Излизането“ на Христос достига до вечността в миналото. „В началото бе Словото“ (виж върху Йоан 1:1–3). „От вечните дни Господ Иисус Христос беше едно с Отца“ (Жан. 19; вж. Жан. 530; Ев. 615).

Вместо moša'oth (вижте по-горе за „изходи“), RSV чете „произход“. Това е единственото място в тази версия, където moša'oth, или съответстващата му мъжка форма moša', е преведена по този начин. Ако „произход“ се тълкува като означаващо, че е имало време, когато Христос не е съществувал, тогава този превод е подвеждащ (вижте Проблеми в превода на Библията, стр. 188–190).

3. Тя, която ражда. Някои коментатори намират в този стих препратка към страданията и огорченията, които Израел ще претърпи до освобождението си от плен. С други думи, че Бог ще ги „предаде“ дотогава. Други виждат препратка към раждането на Месията (виж Исаия 7:14).

4. Стойте. Като „добрият пастир“, Месията, Христос, щеше да „стои“ твърдо в грижата и защитата на Своите овце.

Храни. LXX добавя „неговото стадо“.

До краищата. Властта на Месията ще бъде всеобхватна (виж Пс. 2:7, 8; 72:8; Лука 1:30–33).

5. Мирът. Изречението гласи буквално „и това ще бъде мир“. Ако „човек“ се разбира правилно и се отнася до Месията, това изречение може да се сравни с титлата „Княз на мира“, дадена на Месията от съвременника на Михей (Исаия 9:6).

Исус не само ще управлява в мир, но и самият той е авторът и източникът на мира (виж Йоан 14:27; 16:33; Ефесяни 2:13, 14).

Асирийският народ. По времето на пророчеството на Михей Асирия е била главният враг на Израел, зловеща заплаха за неговото съществуване (4 Царе 18; 4 Царе 19). Доколкото тук се обсъжда месианската епоха, Асирия несъмнено представлява онези народи, които биха се противопоставили на процъфтяващата нация на възстановения Израел (вижте върху Михей 4:11; вижте стр. 30).

Седем пастири. Числата, дадени тук, „седем“ и „осем“, макар и да означават неопределен брой, показват, че Израел би имал адекватно лидерство срещу чуждестранна агресия.

6. Разхищавам. Евр. ga'ah, „да паса“, „да се грижиш“, „да храниш“, в адаптиран смисъл „да владее“ (виж RSV). Израел трябваше да „владее“ враговете си с „меч“.

Нимрод. Тук се използва като синоним на Асирия. Нимрод произлиза от корена marad, „бунтувам се“. За Нимрод вижте Битие 10:8–10.

7. Като роса. Според Божия план за древен Израел, победата над вражеската опозиция е щяла да бъде последвана от интензивна програма за евангелизация. Израелтяните е трябвало да просветлят целия свят с познание за Бога (виж стр. 26–30; вж. DA 27). Цифрите на росата и дъжда са били най-подходящи в земя, където от около май до октомври, на практика, не е имало валежи (виж том II, стр. 110).

8. Като лъв. Фигура на завладяваща сила. Божият план беше Неговият народ да бъде „главата“, а не „опашката“ (Второзаконие 28:13).

9. Ще бъдат отсечени. Пълната победа беше гарантирана (виж Исаия 60:12). Това може би е била привилегията на Израел след Пленението. Народът обаче се провали и сега Бог изпълнява програмата Си за световна евангелизация чрез християнската църква (виж стр. 35, 36).

10. Унищожени. Стихове 10, 11 описват премахването на онези военни оръжия, на които Израел се е уповавал, когато е трябвало да се уповава на Господа. Умножаването на коне е било забранено (Второзаконие 17:16; вижте върху 1 Царе 4:26).

11. Градовете. Укрепените градове и крепости, които са били източници на човешка опора, ще бъдат премахнати.

12. Вещерство. Или „магьосничество“. Магьосничеството, или некромантията – консултиране с мъртвите – е било често срещано в древността (виж Дан. 1:20; 2:2). На израелтяните е било забранено да практикуват магьосничество и гадаене (Втор. 18:9–12).

13. Гравирани изображения. Евр. *pesilim*, от *pasal*, „да режа“, „да дялам“. Угаритският псл означава „каменоделец“. Древните изображения (наричани още песел) са били издълбани от камък, оформени от глина, издълбани от дърво или изляти с разтопен метал. От най-ранни времена Израел е проявявал склонност към идолопоклонство. Втората заповед от Декалога забранява производството и почитането на песел (Исх. 20:4).

Стоящи изображения. Евр. *maššebot*, „стълбове“ (виж върху Втор. 16:22; 1 Царе 14:23). Днес също така съществува измамно доверие в материалното и светското, делото на човешките ръце, вместо доверие и вяра в Бога, който е дал на хората „богато всичко за наслада“ (1 Тим. 6:17). В своята идолопоклонническа преданост към създадените неща, хората са забравили Този, Който е Създателят на всички неща (виж Втор. 8:17–20).

14. Горички. Евр. „ашерим“ (виж върху Втор. 16:21; 4 Царе 17:10).

15. Като например. Така въведената клауза може да се преведе и като „които не са чули“ или „които не са послушали“. „Ако праведните едва се спасяват, то нечестивият и грешникът къде ще се явят?“ (1 Петрово 4:18).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1 AA 225

2 AA 224; DA 44, 470; GC 313; PK 697; PP 34

7 DA 27; MB 28; MH 404

ГЛАВА 6

1 Божията препирня за немилост, 6 за невежество, 10 за несправедливост, 16 и за идолопоклонство.

1. Борете се. Михей е призван да се застъпи за своя народ пред неживата природа, „планините“ и „хълмовете“, които са били мълчаливи свидетели на Божиите милостиви отношения с израилтяните и на тяхната неблагодарност.

2. О, планини. Те трябваше да играят ролята, така да се каже, на жури.

3. Какво съм направил? Сравни Иса. 5:3, 4; Йер. 2:5, 21; Йоан 10:32.

4. Аз те доведох. Бог защитава случая Си, като си спомня някои от изключителните благословии, които е дал на Своя народ. Изходът е едно от ярките доказателства за Неговия любящ интерес и грижа за Неговия народ (виж Исая 63:11–13; Амос 2:10).

Моисей. Господ осигури специално квалифицирано и вдъхновено ръководство за Своя народ (Пс. 77:20; Осия 12:13).

5. Консултирал се. Евр. *ya'as*, „да посъветва“. Валаам отговорил на молбата на Валак за проклятие чрез произнасяне на благословия. За разказа за Валак и Валаам вижте Числа 22–24.

От Шитим. Изглежда, че тук е въведена нова клауза, която може да се посочи като пред фразата „от Ситим“ се поставят думи като „помисли за преминаването си“. Ситим е последното място за спиране на израилтяните, преди да преминат Йордан (Исус Навин 3:1), а Галгал - първият лагер в Ханаанската земя (Исус Навин 4:19). По време на пътуването си от Ситим до Галгал израилтяните са преминали Йордан и са видели чудната намеса на Бог в тяхна полза (Исус Навин 3; 4).

6. С какво? Или започва нов раздел, или поредицата от въпроси в стихове 6, 7 представлява реакцията на хората на разкритието за тяхната неблагодарност. Мненията се различават относно това дали в последния случай думите са били изречени в дух на самодоволство или в дух на смирение, с признание за греха, придружено от искрено желание да се знаят необходимите стъпки в умиловението. Във всеки случай те разкриват липса на разбиране за природата на Бог и за единствения вид служба, която Той приема.

Висшият Бог. Буквално „Богът на висините“. Сравнете Ис. 33:5; Ис. 57:15; 66:1.

Всеизгаряния. Ритуалната служба предвиждаше различни видове жертви. Те бяха предназначени да илюстрират различните характеристики на плана на спасение. Сами по себе си, когато не бяха придружени от истински дух от страна на принасящия, жертвите бяха безполезни, а ритуалът – мерзост (вижте Исая 1:11).

Едногодишни. Евр. „едногодишни“, преведено в Лев. 9:3; Чис. 7:17 като „от първата година“, т.е. роден през тази година (виж Изх. 12:5), на поне една седмица (Лев. 22:27).

7. Хиляди. Сякаш такъв голям брой със сигурност ще осигури по-голямото Божията благосклонност и следователно по-голямо Негово разположение да прощава грехове.

Масло. Използва се във връзка с месни (брашнени) приноси (Левит 2:1, 4-7; Левит 7:10-12; Числа 15:4).

Първороден. Тук се споменава езически обичай, разпространен в древността, който е бил забранен за израилтяните, но въпреки това е бил практикуван от някои от техните царе (Лев. 18:21; 20:2; 4 Царе 3:27; 16:3; 23:10; Пс. 106:37, 38; Йер. 7:31). Обичаят изглежда се е основавал на идеята, че Бог трябва да приема най-скъпото и най-доброто на човека и че стойността, която Небето е отдавало на дадена жертва, се е определяла според нейната цена. Въпреки декларираната святост на човешкия живот (Бит. 9:6) и практиката за изкупване на първородния син (Изх. 13:13), влиянието на езичеството е преобладавало. Повдигнатият тук въпрос е риторичен и, подобно на другите, изисква отрицателен отговор.

8. Ти е показал. Отговорът, който Михей даде, не беше ново откровение и не представляват промяна в божествените изисквания. Целта на плана на спасението, а именно възстановяването в човешката душа на Божия образ, е била ясно разкрита на Адам и знанието относно тази цел е било предадено на следващите поколения. Това знание е било потвърдено чрез личното свидетелство на Духа (виж Рим. 8:16) и разширено чрез последващите откровения на пророците. Мъжете от времето на Михей са имали писмено Петокнижие и несъмнено други части от Библията, както и свидетелството на съвременни пророци като Исая и Осия (виж Ис. 1:1; Осия 1:1; вж. Михей 1:1).

Обаче, хората сякаш бяха забравили, че външните обреди са безполезни без истинско благочестие. Една от главните функции на пророците беше да учат хората, че просто външната религиозна практика не може да замести вътрешния характер и послушанието (1 Царе 15:22; Пс. 51:16, 17; Ис. 1:11-17; Осия 6:6; срв. Йер. 6:20; 7:3-7; Йоан 4:23, 24). Бог не желаше тяхната същност, а духа им; не само поклонението им, а волята им; не само служението им, а душата им.

Справедливо. Евр. mishpat от корена shaphat, „съдя“. Формата за множествено число mishpatim, Обикновено превежданата като „съдове“, се използва за допълнителните предписания, даващи подробни инструкции как трябва да се спазват Десетте заповеди (Изх. 21:1; виж PP 364). Да вършиш мишпат означава да подредиш живота си според „съдовете“ на Бога.

Милост. Евр. hesed, дума, описваща широк спектър от качества, както е посочено от нейното различни преводи, като например „доброта“, „милост“, „любяща доброта“, „милостив благородник“, „милост“. За обсъждане на hesed вижте Допълнителна бележка върху Псалм 36.

Да ходят. Когато хората ходят с Бога (виж Бит. 5:22; 6:9), те подреждат живота си в хармония с божествената воля.

Смирено. От еврейската дума *šāpā'*, която във формата, в която се среща тук, се среща само веднъж. Предложено значение освен „смирено“ е „предпазливо“, „с повишено внимание“, „внимателно“.

Целта на истинската религия е развитието на характера. Външната церемония е ценна само доколкото допринася за такова развитие. Но тъй като често е по-лесно да се извърши външно служение, отколкото да се променят злите наклонности на сърцето, хората винаги са били по-склонни да извършват външно поклонение, отколкото да култивират благодатта на душата. Така беше и с книжниците и фарисеите, които Исус смърти. Те стриктно пазели всяко нарушение по въпроса за десетъка, но пренебрегвали „по-важните неща на закона – съда, милостта и вярата“ (Матей 23:23).

„Да вършиш правда и да обичаш милостта“ означава да действаш със справедливост и доброта. Това са човешки добродетели и обобщават намерението на втората таблица от Декалога (вж. върху Мат. 2:1). 22:39, 40). „Да ходиш смирено пред Бога си“ означава да живееш в хармония с принципите на първата таблица на Декалога (вижте върху Матей 22:37, 38). Това е добродетел, насочена към Бога. Любовта, изразена в действия по отношение на Бога и на нашите ближни, е „добра“; това е всичко, което Бог изисква, защото „любовта е изпълнение на закона“ (Римляни 13:10).

9. Към града. Вероятно се има предвид Йерусалим. Стихове 9–16 изброяват греховете на Израел и произтичащите от това наказания да сполетят хората.

Мъдър човек. Значението на това изречение не е ясно. Предложени са различни промени в еврейския език в опит да се премахне неяснотата. LXX превежда изречението като „Той ще спаси онези, които се боят от името Му“.

Пръчка. Евр. *matṭēh*, дума, която описва жезъл или пръчка (Исх. 4:2, 4; и др.). Ако „жезъл“ е тогава може да се говори за асирийците, чийто „жезъл“ е бил Божият „гнев“ (Исая 10:5); ако е „племе“, тогава се говори за жителите на Йерусалим (виж RSV).

10. Съкровища на нечестие. Нечестно придобито богатство (виж Амос 8:5).

11. Нечестиви везни. Вижте Втор. 25:13, 15; вижте Амос 8:5.

12. Богати мъже. Докато богатите са осъждани за насилието си, всички са обвинени в нечестност и измама. Ако им се даде шанс, угнетените вероятно биха били толкова жестоки, колкото и техните потисници.

13. Ще те разболея. LXX тук гласи: „Ще започна да те поразявам.“ Стихове 13–15 опишете наказанието, което ще сполети хората заради техните явни прегрешения и безчувствеността им.

14. Яжте. Вижте Лев. 26:26; Осия 4:10; Агей 1:6.

Събаряне. Евр. *йешах*, дума, срещаща се само тук и чието значение е неясно. Еврейският паралелизъм подсказва възможното значение „празнота“ или „глад“ (виж RSV).

Хванете се. Евр. *sug*, тук вероятно е използвано в смисъл на „премахнете“. Хората биха напразно се опитват да спасят ценностите си, като ги отнасят със себе си.

15. Не жънат. Вижте Втор. 28:38–40; Агей 1:6.

16. Устави на Амрий. В Библията не се споменават специални „устави“ на този израилев цар. Вероятно има препратка към идолопоклонническите правила за поклонение, установени от Амрий (виж 1 Царе 16:25, 26). Амри е основателят на нечестивата династия, която е дала Ахав и Готлия (виж 1 Царе 16:29–33; 2 Царе 8:26; 11:1).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1–5PK 325

2 FE 222; TM 373; 5T 215; 8T 186

3 8T 275

4 ПП 382

6, 7 DA 469

6-8COL 210; MB 54; PK 326; 5T 630

8 АН 184, 309; СН 33; СМ 154; СС 138; СW 161; ТМ 281, 459, 462; 3Т 187, 201, 269,
539; 4Т 337, 621; 5Т 502, 559; 6Т 149; 7Т 180, 262; 8Т 68, 123, 137

10, 11 КС 77

11 ТМ 372; 4Т 310

12 ТМ 373

13 КС 78

ГЛАВА 7

1 Църквата, оплаквайки се от малобройността си 3 и от общата поквара, 5 не се уповава на човека, а на Бога. 8 Тя триумфира над враговете си. 14 Бог я утешава с обещания, 16 чрез объркване на враговете 18 и чрез милостите Си.

1. Горко ми! Израел, или Сион, изглежда е говорещият, или вероятно покаялата се част от Израел.

Летни плодове. Приложението на фигурата може да се подсказе от стих 2. Както след плодът е събран, но нищо от него не се намира на полето, така че след жътвата на злото не се намира праведен човек в Израел. Или Сион може да бъде представен като този, който идва да търси плод, след като жътвата е била събрана, и не намира нищо.

2. Е погинал. Сравни Йеремиа 5:1.

3. С две ръце. Еврейският текст на уводното изречение е неясен. LXX гласи:

„Те подготвят ръцете си за пакости.“

Награда. Подкупът, древен порок, е осъден тук (виж Исаия 1:23).

Те го увиват. Еврейският език на така преведеното изречение е неясен. Глаголът се среща само тук и следователно значението е неясно.

4. Шиповник. Евр. хедек, преведено като „тръни“ в Притчи 15:19. Тръните са твърди, пронизващи,

наранявайки всички, които минават покрай тях.

5. Не вярвайте. Стихове 5, 6 описват моралните условия като толкова тежки, че един приятел, на съсед, на съпругата на мъж, която лежеше в „пазухата му“, или на който и да е член на най-близкото семейство не можеше да се има доверие.

6. Безчестие. Исус цитира думите от този стих, за да опише моралните условия в християнската епоха (Матей 10:21, 35, 36).

7. Следователно. Говорейки от името на Израел, пророкът изразява вяра в Бога въпреки наказание и очаква с увереност обещаното възстановяване.

8. Не се радвайте. Израел е толкова уверен в своето крайно спасение, че набира скорост. на триумф над врага, когото Бог използва, за да накаже народа Си.

9. Ще търпя. Това е езикът на истински разкаялия се. Той осъзнава, че единствената му надежда е в Бога. Той не иска смекчаване на наказанието. Той знае, че каквото и да направи Бог, ще бъде за Негово добро.

10. Къде е Господ? Сравнете Исаия 37:10-13; Йоил 2:17.

Като тинята. Вижте Исаия 10:6; Захария 10:5.

11. В деня. Буквално „ден“. Уверение за възстановяване.

Указ. Евр. *choq*, което, макар и често използвано за указ, може да означава и граница или ограничение. Ако това е замислено тук, има предсказание за разширяването на границите на Израел.

12. Той ще дойде. Вероятно „те ще дойдат“ е в хармония с няколко ръкописа на LXX.

Укрепен. Евр. *maṣor*, което може да се преведе и като „Египет“. Асирия и Египет са държали Божия народ в плен и робство.

Крепост. Евр. *maṣor*, което може да се преведе като „Египет“, както е посочено по-горе.

Река. Ефрат.

От море до море. Не е сигурно кои морета се имат предвид. Изразът показва широк степен. Същото важи и за израза „от планина до планина“.

13. Пуста. Тук изглежда е посочена земята на езичниците. В резултат на Божиите съдби при избавлението на Израел, много райони щяха да бъдат до голяма степен обезлюдени.

14. Храни народа си. Пророчеството на Михей завършва с молитва Бог да изпълни обещанията Си към народа Си. Яхве е представен като божествения Пастир (виж Пс. 23:1), който със Своя жезъл или „пръчка“ (виж Пс. 23:4) ще води народа Си, „стадото на Твоето наследство“ (виж Пс. 28:9; 95:7), на добра паша (виж Ез. 34:11–15).

Живейте уединено. Сравнете Числа 23:9.

Кармил. Името означава „градинска земя“. Вероятно се говори за буйни пасища като цяло, вместо за хълмистата верига, образуваща югозападната граница на равнината Ездрелон.

Башан. Башан и Галаад са споменати, вероятно заради богатите им пасища, вероятно и от гледна точка на това, че тези територии на изток от Йордан, които са били загубени от Асирия (виж 1 Лет. 5:26), ще бъдат възстановени.

15. Египет. Бог обещава да повтори „чудесните“ чудеса, съпътстващи Изхода.

16. Ще видим. Врагът преди се е хвалил: „Къде е Господ, твоят Бог?“ (ст. 10). Сега нещата щяха да се обърнат и езичниците щяха да признаят силата на Яхве и да се засрамят от цялата си хвалена мощ.

17. Оближи праха. Фигура, описваща най-висшето унижение (виж върху Пс. 72:9; виж също Ис. 49:23).

Техните дупки. Твърдостите, в които нечестивите бяха отишли ужасени от Господа.

18. Кой е Бог? Михей завършва пророчеството си с нотка на възхвала за Божията милост. и вярност. Сравнете подобни изрази в Изх. 15:11; Пс. 71:19.

Прощава беззаконието. Сравни Изх. 34:7; Ис. 55:7.

Не задържа. Сравни Пс. 103:9.

19. Покорете нашите беззакония. Беззаконията на Израел, които Михей беше изложил на показ, щяха да бъдат простени щедро. Въпреки че тук не е специално посочено, прощката беше само въз основа на пълно покаяние и реформация. Дисциплината на Пленничеството беше предназначена да осъществи такова духовно възраждане. Това не беше постигнато в национален мащаб и затова славните обещания, с които Михей завършва своите пророчества, никога не бяха осъществени от народа на Израел. Разбира се, отделните хора изпитаха спасителната Божия благодат и получиха обещаната тук прошка. Благословиите могат да бъдат поискани и от християните.

Чрез заслугите на Христовата благодат греховете му могат да бъдат напълно простени. Ако устои до края, греховете му никога повече няма да бъдат споменати срещу него. Ако отстъпи и бъде погубен, всичките му грехове ще се изправят пред него в деня на страшния съд (вижте Езекиил 18:21–24).

20. Ще изпълниш. Вижте Бит. 17:1–9; 22:16–18; 28:13–15; вж. Евр. 6:13–18.

Тези обещания, които е трябвало да се изпълнят славно в буквалното потомство на Израел, сега ще бъдат изпълнени в християнската църква, която е духовното потомство на Авраам (Гал. 3:7, 9, 29; виж стр. 35, 36).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

2, 4 РК 324

7, 8 МХ 182

7–9РК 334

8, 9 GC 346; МН 166; РК 377; РР 738

18 DA 241, 582; COL 186; MB 116; SC 10; 6T 149

18, 19 8T 278

19 DA 162, 806; МН 182

¹

¹Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (Мих. 1:1). Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.